

Współpraca weterynaryjna z krajami trzecimi w zakresie umożliwienia eksportu mięsa wieprzowego i produktów mięsnych wieprzowych w związku z przypadkami afrykańskiego pomoru świń (ASF)

Pierwotne przypadki afrykańskiego pomoru świń (ASF) u dwóch dzików zostały potwierdzone na terytorium Polski odpowiednio w dniach 17 oraz 18 lutego 2014 r. Były to kolejne przypadki ASF u dzików w UE zlokalizowane w bliskiej odległości północno-wschodniej, zewnętrznej granicy UE. Pierwsze dwa przypadki zostały potwierdzone u dzików w dwóch dzielnicach południowej części Litwy w dniu 24 stycznia 2014 r.

Polska w celu zapobieżenia rozprzestrzenianiu się choroby podjęła niezwłocznie rygorystyczne środki ochronne, w ścisłej współpracy z Komisją Europejską, jak przewidziano w prawodawstwie UE (*Dyrektywa Rady 2002/60/WE z dnia 27 czerwca 2002 r. ustanawiająca przepisy szczególne w celu zwalczania afrykańskiego pomoru świń oraz zmieniająca dyrektywę 92/119/EWG w zakresie choroby cieszyńskiej i afrykańskiego pomoru świń Dz.U. L 192 z 20.7.2002*) i zgodnie z normami międzynarodowymi. Kroki podjęte w celu zabezpieczenia obszaru na którym odnotowano pierwotne przypadki ASF u dzików były w zgodności z międzynarodowo uznaną zasadą regionalizacji, rekomendowaną przez Światową Organizację Zdrowia Zwierząt (OIE), Światową Organizację Handlu (WTO) oraz w zgodności z prawodawstwem unijnym (wdrożenie *Decyzji Komisji nr 2014/100/UE z dnia 18 lutego 2014 r. dotyczącej niektórych tymczasowych środków ochronnych w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń w Polsce* nastąpiło w trybie nadzwyczajnym).

Niektóre kraje trzecie wprowadziły nieproporcjonalne restrykcje w handlu mięsem wieprzowym oraz produktami z mięsa wieprzowego z całego terytorium Polski, co jest sprzeczne z zasadą regionalizacji opisaną w artykule 6 Porozumienia SPS WTO.

W chwili obecnej eksport mięsa wieprzowego oraz produktów z mięsa wieprzowego nie może być prowadzony do Azerbejdżanu, Białorusi, Chińskiej Republiki Ludowej, Federacji Rosyjskiej, Gruzji, Japonii, Kazachstanu, Korei Południowej, Singapuru, Tajwanu, Ukrainy.

W wyniku działań informacyjnych GIW oraz prowadzonych negocjacji eksport mięsa wieprzowego i/lub produktów wieprzowych spoza strefy objętej restrykcjami możliwy jest do Hongkongu, Wietnamu, USA, Kanady, Macedonii (tylko produkty), Mołdawii (tylko produkty), Serbii, Albanii (poza województwem podlaskim), Uzbekistanu, RPA, Australii, Aruby, Kosowa.

Zgodnie z bilateralnymi porozumieniami weterynaryjnymi, zawartymi z wybranymi państwami trzecimi, Główny Lekarz Weterynarii na bieżąco informuje władze weterynaryjne tych krajów o obecnej sytuacji epizootycznej w Polsce związanej z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (ASF) u dzików. Podejmowane są również rozmowy nt. renegeacji treści weterynaryjnych świadectw zdrowia w celu wznowienia eksportu poprzez umożliwienie wysyłek wieprzowiny z obszarów Polski nieobjętych restrykcjami w odniesieniu do ASF. Propozycje nowych zapisów zostały przekazane do Azerbejdżanu, Chińskiej Republiki Ludowej, Japonii, Korei Południowej, Singapuru, Tajwanu, Ukrainy, Uzbekistanu, Macedonii, Mołdawii, Gruzji. W dniu 18 marca 2014 r. uzgodnione zostało m.in. świadectwo na mięso wieprzowe oraz świadectwo na produkty mięsne wysyłane do Uzbekistanu.

Strona polska poprzez liczne spotkania i konsultacje z przedstawicielami właściwych władz w krajach trzecich prowadzi uzgodnienia w celu zminimalizowania negatywnego wpływu obecnej sytuacji epizootycznej w kraju na handel zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego, w tym wznowienia eksportu mięsa wieprzowego i produktów z mięsa wieprzowego na rynki krajów trzecich. Główny Lekarz Weterynarii pozostaje także w ścisłym kontakcie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Stałym Przedstawicielstwem przy UE RP (SPRP) w Brukseli, polskimi ambasadami w krajach

trzecich oraz z przedstawicielami Komisji Europejskiej, którzy wspierają polskie działania zmierzające do zniesienia wprowadzonych restrykcji. W szczególności negocjacje z państwami Unii Celnej (Federacja Rosyjska, Białoruś, Kazachstan) prowadzone są w formule Komisja Europejska – Unia Celna.

Należy zauważyć, iż rekomendacje Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt w zakresie handlu w odniesieniu do ASF zostały opisane w rozdziale 15.1. Kodeksu Zdrowia Zwierząt Lądowych OIE. Artykuł 15.1.12. w jasny sposób określa warunki importu świeżego mięsa wieprzowego z regionów wolnych od ASF, zgodnie z zastosowaną regionalizacją (rozdział 4.3. Kodeksu). Dodatkowo, zakaz importu nie powinien obejmować produktów mięsnych wieprzowych, które zostały poddane odpowiedniej obróbce termicznej oraz innym zabiegom w celu wyeliminowania zagrożeń dla zdrowia zwierząt powodowanych wirusem ASF (załącznik III *Dyrektywy Rady 2002/99/WE z dnia 16 grudnia 2002 r. ustanawiającej przepisy sanitarne regulujące produkcję, przetwarzanie, dystrybucję oraz wprowadzanie produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi Dz.U. L 18 z 23.1.2003*, a także artykuł 15.1.14. Kodeksu OIE).

Z uwagi na fakt, iż rekomendacje Rozdziału 15 Kodeksu Zdrowia Zwierząt Lądowych Światowej organizacji Zdrowia Zwierząt (OIE) dotyczą jedynie handlu świniami, materiałem biologicznym ze świń, surowym mięsem wieprzowym, a także produktami mięsnymi, surowcami wieprzowymi do produkcji paszy, trofeami, szczecią świńską i obornikiem niepoddanymi obróbce powodującej zniszczenie wirusa ASF, tylko tych produktów mogą dotyczyć ograniczenia importowe państw trzecich i jedynie w przypadku ich pochodzenia z obszarów wymienionych w załączniku do Decyzji Wykonawczej Komisji 2014/178/UE z dnia 27 marca 2014 r. *w sprawie środków kontroli w zakresie zdrowia zwierząt w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń w niektórych państwach członkowskich*.

Na podkreślenie zasługuje również fakt, że przypadki ASF w Polsce dotyczyły jedynie dwóch osobników populacji dzików, które prawdopodobnie przemieściły się na terytorium polskie z Białorusi. Natomiast restrykcje stosowane przez niektóre kraje trzecie dotyczą handlu mięsem wieprzowym oraz produktami mięsnymi wieprzowymi pochodzącymi od świń domowych. Należy mieć na uwadze fakt, iż zgodnie z Kodeksem OIE okres inkubacji choroby wynosi 15 dni, w związku z czym brak nowych przypadków od dnia 18 lutego 2014 r. oznacza brak cyrkulacji wirusa.

Jednocześnie Główny Lekarz Weterynarii prowadzi renegecje zapisów świadectw zdrowia dla zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego, niekorzystnych ze względu na obecna sytuację epizootyczną w zakresie ASF. Dotychczas uzgodniono następujące nowe wersje świadectw:

- świadectwo zdrowia na wywożone do Ukrainy gotowe karmy dla psów i kotów
- świadectwo zdrowia na wywożone do Ukrainy gotowe pasze i dodatki do pasz pochodzenia zwierzęcego, w tym z drobiu i ryb
- świadectwo zdrowia na wywożone do Ukrainy pasze pochodzenia roślinnego
- świadectwo zdrowia dla mięsa wołowego przeznaczonego na eksport z Polski do Republiki Uzbekistanu
- świadectwo zdrowia dla produktów wędzonych na surowo, konserw, produktów sterylizowanych i pasteryzowanych, innych gotowych wyrobów mięsnych poddanych obróbce termicznej, przeznaczonych na eksport z Polski do Republiki Uzbekistanu
- świadectwo zdrowia dla mięsa wieprzowego przeznaczonego na eksport z Polski do Republiki Uzbekistanu
- świadectwo weterynaryjne na eksportowane z Polski do Uzbekistanu bydło hodowlane i użytkowe
- świadectwo weterynaryjne dla nasienia buhajów rozplodowych, eksportowane z Polski do Uzbekistanu
- Świadectwo zdrowia dla mięsa drobiowego przeznaczonego na eksport z Polski do Republiki Uzbekistanu

- Świadectwo weterynaryjne dla eksportowanych z Polski do Republiki Uzbekistanu ryb i owoców morza oraz gotowych produktów z ryb i owoców morza przeznaczonych do spożycia przez ludzi
- Świadectwo zdrowia dla eksportowanego do Republiki Uzbekistanu mleka i produktów mlecznych
- Świadectwo zdrowia dla jaj spożywczych i produktów jajecznych przeznaczonych do wywozu do Republiki Uzbekistanu